

РЕЗЮМЕ ЗА ГРАЖДАНИТЕ

Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 - 2020 предвижда завършване на основни национални и общоевропейски транспортни направления на територията на страната. Инвестициите се насочват по направления с напреднала степен на изпълнение, финансирани по ОПТ 2007-2013, целящо в максимална степен приключване на модернизацията им или тяхното доизграждане.

Програмата продължава успешно линията на развитие, формирана в предшестващия период 2007 -2013 г., с последователност на инвестициите и устойчивост на проектите. Тази тенденция потвърждава предварителните очаквания за приемственост и постигане на общата цел на ОПТТИ 2014-2020, а именно: развитие на устойчива транспортна система.

Инструменти за постигането на тази цел са проектите за развитие на транспортната система, които допринасят за ефективната свързаност на транспортната мрежа и премахването на участъци с недостатъчен капацитет в нея, намаляване на задръстванията, на нивата на шум и замърсяване, подобряване на безопасността, насърчаване употребата на екологосъобразни видове транспорт.

Към края на 2017 г. предоставената безвъзмездна финансова помощ от програмата е за 33 проекта в размер на 1 192 896 174,73 евро или 63,20% от общия бюджет. На бенефициентите са изплатени 358 101 356,34 евро или 18,97% от бюджета на програмата. Качествената подготовка на проектите за метрото осигури тяхното навременно стартиране и успешно изпълнение и отново изведе приоритетна ос 3 на първо място по отношение на постигнатия физически напредък и извършени плащания, възлизащи на 43% от бюджета на оста. Физическото изпълнение на участъка от "бул. Владимир Вазов през ЦГЧ до ул. Житница" е 46,84 %. Проектирането и строителството на участъка от ул. „Житница“, през жк „Овча купел“ до Околовръстен път е разделено на две обособени позиции и системи за управление. Физическото изпълнение на първата обособена позиция е 9,83%, а на втората 14,39%.

Сертифицираните разходи към ЕК са 201,84 млн. евро. (84,93 млн. евро. по КФ и 116,91 млн. евро. по ЕФРР). Съгласно правилото „N+3“ за отмяна на бюджетен ангажимент, приложимо към сертифицираните разходи към края на 2017 г. и 2018 г., за 2017 г. целта е изпълнена, а за 2018 г. предвид сертифицираните разходи по двата фонда и прогнозата до края на годината, няма риск от загуба на средства. В същото време изпълнението на индикаторите от рамката за изпълнение за 2018 г. по ПО 1 и ПО 4 е предизвикателство, с което бенефициентите е необходимо да се справят.

През 2017 г. беше постигнат известен напредък при подготовката на големите проекти в областта на железопътната и пътна инфраструктура. Формулярите за кандидатстване и по двата големи железопътни проекта /Пловдив – Бургас, Фаза 2 и Модернизацията на участъка Елин Пелин – Костенец/ бяха представени за одобрение пред ЕК.

Формулярът за кандидатстване по Автомагистрала „Струма“/Лот 3.1, Лот 3.3 и тунел „Железница“/ е одобрен от ЕК на 24 октомври 2017 г. Стартирали са и строителни дейности по Лот 3.1 на проекта за Автомагистрала „Струма“, а Лот 3.3 е в напреднала фаза на изпълнение.

През 2017 г. ключово събитие за програмата бе приключването на проекта „Разработване на Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г.“, чрез който се осигури изпълнението на предварителни тематични условия:

T07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително общественя транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.

T07.2 - Железопътен транспорт: Наличие във всеобхватния(ните) план(ове) или рамка(и) на специален раздел за развитието на железопътния транспорт в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително относно обществен транспорт на регионално и местно равнище), което подпомага развитието на инфраструктурата и подобрява свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежа. Инвестициите обхващат мобилните активи, оперативната съвместимост и изграждането на капацитет.

T07.3 - Други видове транспорт, включително вътрешните водни пътища и морски транспорт, пристанища, мултимодални връзки и летищна инфраструктура: наличие във всеобхватния(ните) план(ове) или рамка(и) на специален раздел за вътрешните водни пътища и морски транспорт, пристанища, мултимодални връзки и летищна инфраструктура, допринасящи за подобряване на свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежа и за насърчаване на устойчиво развита регионална и местна мобилност.

Одобрено бе и второто изменение на програмата, като основните промени бяха свързани с намаляване на обхвата на железопътните проекти Рехабилитация на железопътната линия Пловдив – Бургас, Фаза II“ и „Модернизация на ж.п. линията София-Септември“ и с уточняване на участъците и статуса на подготовка на железопътните проекти, одобрени за финансиране по Механизма за свързана Европа.

Изпълнението на големите проекти е решаващ фактор за развитието на програмата и постигането на нейните етапни и крайни цели. Забавянето на възлагането на договорите за строителство представлява сериозен риск за усвояване на бюджета по ПО 1 и ПО 2. Тръжната процедура за строителството на проект „Модернизацията на участъка Елин Пелин – Костенец“ се обжалва. Голямо е и закъснението при възлагането на договора за строителство на тунел „Железница“. За две години тръжната процедура е обявявана три пъти, поради промяна на тръжната стратегия и към края на 2017 г. постъпилите оферти са в процес на оценка. В тази връзка, за да се избегне риска от загуба на средства и да се постигне добро финансово управление на тези проекти, бенефициентите НКЖИ и АПИ следва да спазват стриктно поетите ангажименти по предложените срокове за обявяване на обществените поръчки и графика за провеждането им. УО на ОПТТИ, съвместно с бенефициентите, изготвиха планове за действие по критичните проекти, като всяко тримесечие набелязаните мерки се проследяват и се обсъждат и с Европейската комисия.

Следва да се отбележи, обжалването на различните етапи от процедурата е един от най-честите проблеми, заради които има забавяне. Наблюдава се тенденция обществените поръчки да се обжалват още на фаза подготовка на оферти, т.е. след обявяване на

процедурата, като значителен брой от жалбите е срещу разясненията дадени от възложителя по условията на процедурата. В повечето случаи, това обжалване е съпътствано от искане за налагане на временна мярка „спиране на процедурата“, при което Възложителят е задължен да спре процедурата до влизане в сила на определението на КЗК, с което се отхвърля искането за временна мярка, или до издаване на решението на КЗК по жалбата, ако е наложена временна мярка. По този начин процедурата спира за определен период, дори при несъщественост на жалбата. Поради такива действия има натрупано значително закъснение при процедурите за строителство и надзор в ж.п. сектора между 1 и 7 месеца.

По отношение на популяризирането на програмата сред широката общественост, УО следва препоръките на одобрената Национална комуникационна стратегия за периода 2014-2020 г. Пред широката общественост програмата се представя като реална възможност за подобряване на развитието на България и качеството на живот. През 2017 г. са проведени 3 броя обучения и семинари сред бенефициентите по програмата, експертите на УО на ОПТТИ и журналисти, разпространяват се и рекламни материали на програмата. [На интернет страницата на ОПТТИ](#) и създадения собствен [YouTube канал](#) се поддържа актуална информация. Една от интересните инициативи на Управляващия орган за популяризиране постиженията по Оперативната програма при изграждането и развитието на транспортната инфраструктура в страната е организираната [фотоизложба за популяризиране постиженията на двете оперативни програми /„Транспорт“ 2007 - 2013 г. и „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 – 2020 г./](#) Фотоизложбата беше организирана в периода 30 октомври – 12 ноември 2017 г., в Градската градина пред Народен театър „Иван Вазов“ в столицата. Със своите над 120 снимки, изложбата показва едни от най-мощните и сложни транспортни проекти, реализирани у нас досега.